

Matstrupeförstoring, megaesophagus.

Matstrupens insida är täckt av slemhinna. Dess vägg är klädd med tvärstrimmig muskulatur vars sammandragningar pressar födan ned i magsäcken. Matrugen kan vidgas mycket och bildar i viloläge veck. När födan skall transporteras ned i magsäcken vidgas matstrupen och födan pressas nedåt.

Megaesophagus är en neuromuskulär sjukdom som ffa allt drabbar vagusnerven. Sjukdomen förekommer hos Schäfer men återfinns även hos andra raser tex Grand Danois, Irländsk setter, Labradorer, Shar Pei och New Foundland. Man tror att sjukdomen uppstår till följd av en ofullständig utveckling av nerver i området. Det finns olika varianter av sjukdomen, den kan vara medfödd eller dyka upp sekundärt till andra sjukdomstillstånd, symptom visar sig då i vuxen ålder. Bakomliggande sjukdomar kan vara tex Myastena gravis, Addisons sjukdom och hypothyroidism. Vi kommer dock i den artikel att ägna oss åt den varianten av megaesophagus som är medfödd och uppträder hos valpar.

När matstrupen är förstord innebär det att matstrupen är onormalt slapp och vidgad. Tillståndet uppträder hos valpar i samband med att de övergår från att dia till att äta fast föda. Fodret packas ihop i matstrupen och når aldrig magsäcken, när det samlats tillräckligt mycket så kommer maten i retur. Eftersom fodret aldrig har varit nere i magsäcken så rör det sig egentligen inte om regelrätta kräkningar. Uppkastningarna kan förekomma många gånger per dag men ibland med längre mellanrum. Valparna är oftast tunna i hullet, då fodret i mycket begränsad mängd kommer ned i mag-tarm kanalen. I vissa fall kan man också sekundärt få lunginflammationer till följd av att valparna får ner foder i lungorna.. Diagnosen ställs efter röntgenundersökning .

Prognosen ställs i förhållande till hur grav förstoringen är. En viss förbättring av nervernas funktion kan uppträda allt eftersom valpen växer. I lindrigare fall kan det underlätta för hunden att äta med höjt huvud. Även konsistensen på fodret kan underlätta för nedpassagen, ett väl uppblött foder som är löst i konsistensen har lättare att komma ned i magsäcken.

På Statens Hundskola hade man relativt omfattande problem med matstrupeförstoringar under ffa 70-talet. Man satte då in en systematisk kontroll av valpar och slog ut ur avel de hundar som gav många valpar med matrupeförstoringar. Effekterna av avelsurvalet dröjde inte länge, sjukdomen försvann efter en tid. Den snabba effekten tyder på en stark ärftlighet. Olika författare anger olika arvsångar, det som har diskuterats är bla polygen arvsång, den snabba lösningen på problemet på Hundskolan kan dock tyda på att nedärvningen är relativt enkel.

Megaesophagus är en sjukdom som fortfarande uppträder i Sverige, dock vet vi inte i vilken omfattning. De senaste åren vet vi dock att ett flertal kullar har fått megaesophagus diagnostiserat. Mörkertalet är dock antagligen förhållandevis stort.

© *Monica Henriksson, Hälsokommittè*

Källor: Hundens sjukdomar. B Wikström

Osborn A. Et al. Hereditary Esophageal achalasia in dogs *Jam Vet med* 1976 151 572-581.

Mar Vista Animal Clinical Center Los Angeles.

Veterinary internal medicine, fifth edition

Sund hundavel-SKK, utgåva 2 1996

Per-Erik Sundgren